

การบูรณะโบราณสถานที่เขาสิคีริยะ ประเทศศรีลังกา

ม.จ. สุภัทรดิศ ดิศกุล

ข้าพเจ้ามีโชคดีได้รับเชิญไปร่วมประชุมระหว่างชาติเกี่ยวกับโครงการสามเหลี่ยมวัฒนธรรมระหว่างยูเนสโกและประเทศศรีลังกา เป็นการพิจารณาผลงานครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๓๑ (International Symposium Unesco-Sri Lanka Cultural Triangle Project Mid-Term Review 1988) ระหว่างวันที่ ๑๒-๒๓ มีนาคม ๒๕๓๑ ในการประชุมครั้งนี้ ได้เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ หลายแห่ง แต่ในบทความนี้ จะเขียนเฉพาะการบูรณะโบราณสถานที่เขาสิคีริยะเท่านั้น

เขาสิคีริยะตั้งอยู่ทางตอนกลางของเกาะลังกา ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองอนูราปุระ ซึ่งเป็นราชธานีของประเทศศรีลังกาในขณะนั้น ปรากฏว่าพระเจ้ากัสสปซึ่งขึ้นครองราชย์ระหว่างพ.ศ. ๑๐๒๐ ถึง พ.ศ. ๑๐๓๘ ได้กระทำปิตุฆาต คือฆ่าพ่อได้แก่พระเจ้าธาตุเสน แล้วลี้ภัยมาต่างมารดา คือเจ้าชายโมคคัลลานะจะมาแก้แค้น จึงย้ายมาตั้งราชธานีที่เขาสิคีริยะหรือสิคีรี ซึ่งเป็นชัยภูมิอันดี เพราะเป็นเขาสูงโดดเดี่ยวอยู่กลางพื้นที่ราบ ได้ทำการก่อสร้างอาคารด้วยอิฐขึ้นเป็นอันมาก บนพื้นที่ราบหน้าเขาซึ่งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก แล้วสร้างพระราชวังเป็น ๒ ชั้นลดหลั่นกันอยู่เหนือนยอดเขาสองชั้น ตรงกลางมีภาพเขียนเป็นรูปนางอัปสรอยู่เป็นคู่ ๆ ซึ่งมีชื่อเสียงมาก แต่ปัจจุบันเหลือเพียง ๑๕ รูปเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้สงสัยว่าพระเจ้ากัสสป

ครองราชย์อยู่เพียง ๑๘ ปีเท่านั้น จะสามารถสร้างอาคารและสวนขึ้นได้ถึงเพียงนี้เชียวหรือ อย่างไรก็ดี เท่าที่ข้าพเจ้าไปประชุมคราวนี้ นักโบราณคดีศรีลังกาเชื่อว่าการก่อสร้างทั้งหมด คงจะสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ากัสสป แม้ว่าก่อนหน้านั้น จะเคยมีพระสงฆ์ในพุทธศาสนาอาศัยอยู่แถบนั้นบ้างแล้วก็ตาม แต่เขายังมีความเห็นอีกว่าการที่พระเจ้ากัสสปเสด็จย้ายราชธานีมาอยู่ที่เขาสิคีริยะ คงไม่ใช่เพื่อเตรียมการสู้รบกับอนุชาต่างมารดาแต่เพียงอย่างเดียว แต่คงจะทรงเบื่อหรือหลบหนีจากข้าราชกาที่เมืองอนูราปุระด้วย อย่างไรก็ดี ลงท้ายอนุชาต่างมารดา คือเจ้าชายโมคคัลลานะก็ทรงสามารถปราบปรามพระเจ้ากัสสปได้ และขึ้นครองราชย์แทน

ในการบูรณะโบราณสถานที่เขาสิคีริยะนี้ กรมโบราณคดีของประเทศศรีลังกา หรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโครงการสามเหลี่ยมวัฒนธรรมยูเนสโก-ศรีลังกา ได้ตั้งเป้าไว้ดำเนินการดังต่อไปนี้ คือการขุดค้น การบำรุงรักษา การปรับปรุงและตกแต่งบริเวณสถานที่ (landscaping) การพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน (development of infrastructure) โดยเฉพาะเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว และบริการสนับสนุน (support services) การดูแลและออกกฎควบคุมการพัฒนาในบริเวณใกล้เคียง (monitoring and control of development in the peripheral area) ด้วยเหตุนี้ จึงต้อง

สงวนพื้นที่ธรรมชาติ (nature reserve) เป็นเนื้อที่ ๑๒,๐๐๐ เอเคอร์หรือราว ๕๐ ตารางกิโลเมตร ล้อมรอบเขาสิคีริยะ นอกจากนี้ก็มีการวิจัยในโครงการนี้ ซึ่งเป็นการวิจัยสหวิทยาการเกี่ยวกับวิชาโบราณคดี ชาติวงศ์วิทยาและนิเวศวิทยา

จุดมุ่งหมายทางด้านวิชาโบราณคดีของโครงการเขาสิคีริยะมีดังต่อไปนี้ คือ

๑. เพื่อวิจัยเกี่ยวกับแผนผังและสถานที่ตั้งของอาคารในบริเวณเขาสิคีริยะ
  ๒. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเขาสิคีริยะ ด้วยการขุดค้นอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ พร้อมทั้งใช้วิชาการอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน เพื่อจะค้นหาประวัติศาสตร์ตามลำดับ ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๓ จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๒๔
  ๓. เพื่อใช้เขาสิคีริยะ และบริเวณเขาสิคีริยะ เป็นเสมือนห้องปฏิบัติการสำหรับศึกษาลักษณะทางด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของสมัยโบราณ โดยเฉพาะเกี่ยวกับสมัยอนูราปุระระยะกลางคือราวระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๐-๑๑ รวมทั้งลักษณะทางด้านนิเวศวิทยาสมัยเก่าของดินแดนแถบนี้
  ๔. เพื่อสร้างเทคนิคสมัยใหม่ขึ้นในประเทศศรีลังกา สำหรับศึกษาโบราณสถาน ด้วยการฝึกอบรมนักโบราณคดีชาวศรีลังกา และผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น ๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้
- ด้วยเหตุที่โครงการเขาสิคีริยะนี้เป็น

โครงการใหญ่ ได้เริ่มต้นกระทำใน พ.ศ. ๒๕๒๕ และเดิมกะว่าจะสำเร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๙ แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้ ปัจจุบัน จึงต้องเลื่อนเวลาออกไปว่าจะสำเร็จสมบูรณ์ ใน พ.ศ. ๒๕๓๔

สำหรับประวัติศาสตร์ที่เขาสีคริยะ นั้น อาจแบ่งออกได้ดังนี้คือ

ขั้นที่ ๑ (เก่าที่สุด) ได้แก่ การตั้ง สำนักสงฆ์รุ่นแรกในราวพุทธศตวรรษที่ ๓ หรือ ๔ จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๖ ได้ค้นพบ จารึกอักษรพราหฺมี เหนือยอดถ้ำที่เชิงเขา

ขั้นที่ ๒ สมัยก่อนพระเจ้ากัศป ตั้ง แต่พุทธศตวรรษที่ ๖-๑๐ ไม่ได้ค้นพบอะไร มากนัก

ขั้นที่ ๓ สมัยพระเจ้ากัศประหว่าง พ.ศ. ๑๐๒๐-๑๐๓๔ มีการก่อสร้างขนาน

ใหญ่ที่เขาสีคริยะ แต่ก็ไม่ได้สร้างพร้อมกัน ทั้งหมด

ขั้นที่ ๔ สมัยหลังพระเจ้ากัศประยะ ที่ ๑ พุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ มีการก่อสร้าง ด้วยศิลาและอาคารที่เขาสีคริยะเริ่มรุ่งโรย

ขั้นที่ ๕ สมัยหลังพระเจ้ากัศประยะ ที่ ๒ ระยะเวลายังไม่แน่นอน อาจเป็นตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๔ มีการก่อสร้างด้วย ศิลา สำหรับการก่อสร้างด้วยอิฐ ก็ใช้อิฐ ขนาดเล็กกว่าแต่ก่อน คงจะตรงกับสมัยเมือง โปลงนารุวะ ซึ่งเป็นราชธานีของประเทศ ศรีลังกาต่อจากเมืองอนูราธปุระ ระยะนี้ เป็นระยะการละทิ้งเขาสีคริยะ

ขั้นที่ ๖ การละทิ้งเขาสีคริยะตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ ๑๔-๒๒

ขั้นที่ ๗ สมัยเมืองแคนตีหรือเมือง

พระเชียวแก้วในราชธานีตั้งแต่พุทธศตวรรษ ที่ ๒๒-๒๔ เขาสีคริยะและหมู่บ้านใกล้เคียงได้กลายเป็นด่านด่านนอกของประเทศ ศรีลังกา มีการกล่าวอ้างถึงป้อมสมัยเมือง แคนตีที่เขาสีคริยะด้วย ได้ค้นพบวัตถุใน พุทธศตวรรษที่ ๒๒-๒๓ เหนือพื้นดิน

ขั้นที่ ๘ มีการค้นคว้าหาอนุสาวรีย์เขาสี คริยะใหม่ ตั้งแต่ราว พ.ศ. ๒๓๗๕ ลงมา และเริ่มมีการทำงานทางด้านโบราณคดี ที่เขาสีคริยะ

ต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงการขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะอาคารที่เขาสีคริยะด้วย ภาพถ่ายจากทางทิศตะวันตก ซึ่งเป็นทาง เข้าดั้งเดิมต่อไป ภาพเหล่านี้ข้าพเจ้าเป็นผู้ถ่ายเองเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

THE RESTORATION OF THE RUINS AT MOUNT SIGIRIYA, SRI LANKA

M.C. Subhadradis Diskul

Mount Sigiriya is situated in the central part of Sri Lanka to the southeast of Anuradhapura, the former capital. King Kasyapa, who reigned from 1020-1038 B.E., had murdered King Dhatusena, his own father, and as he was afraid that Prince Moggallana, his half-brother, would take revenge, the King had a new capital built at Mount Sigiriya or Sihakiri. The place was selected for strategic reasons. It is a high mountain in the middle of a plain. Many brick buildings were erected to the west of the mountain. At the summit a palace was built at two descending levels. Half way up the mountain there are frescoes depicting pairs of Apsaras. Only fifteen of these famous paintings remain. Despite the good location of the new capital, Prince Moggallana managed to overthrow King Kasyapa and took over the throne.

The objectives of the restoration of

the ruins at Mount Sigiriya as set by the Department of Archaeology of Sri Lanka and the officials of the UNESCO - Sri Lanka Cultural Triangle Project include the excavation, restoration, landscaping, development of infrastructures, especially those relating to tourism, as well as support services, and monitoring and controlling the development of the surrounding area. The last objective has led to the allocation of the area surrounding the mountain, covering an area of approximately 1,200 acres or 50 square kilometres, as nature reserves. In addition, an interdisciplinary research project is being undertaken incorporating archaeology, ethnology and ecology.

The objectives of the Mount Sigiriya project pertaining to archaeology are as follows:

1. To investigate the ground plan

and the location of the buildings at Sigiriya

2. To study the history of Mount Sigiriya using appropriate excavation techniques as well as incorporating other related disciplines.

3. To use Mount Sigiriya and its surrounding areas as a research laboratory for studying the social and economic conditions as well as the culture and the ecology of the area in ancient times.

4. To develop modern techniques for studying ancient monuments in Sri Lanka by training Sri Lankan archaeologists and experts in other discipline to work together.

The Mount Sigiriya project was launched in 2525 B.E. . Its completion was originally planned for 2529 B.E. However, this has been postponed to 2534 B.E.

The history of Mount Sigiriya includes the following eight stages.

Stage 1. (the earliest period). The

establishment of the first monastic retreat around the third or the fourth century B.E. up to the sixth century B.E. Engravings in Bhrami script were discovered over a cave at the foot of the mountain.

Stage 2. The Period before King Kasyapa's reign from the sixth to the tenth centuries B.E.

Stage 3. King Kasyapa's reign from 1020-1038 B.E. Many buildings were constructed at Mount Sigiriya but not all at once.

Stage 4. The first period after King Kasyapa's reign between the eleventh and

the twelfth centuries B.E. There was some construction in the area using stone. The buildings at Mount Sigiriya began to fall into disrepair.

Stage 5. The second period after King Kasyapa's reign between the thirteenth and the fourteenth centuries B.E. Some stone buildings were put up. The period probably coincided with the period of Polonnaruwa, the capital of Sri Lanka after Anuradhapura. During this period Mount Sigiriya was abandoned.

Stage 6. The abandonment of Mount Sigiriya between the eighteenth and the

twenty-second century B.E.

Stage 7. Between the twenty-second and the twenty-fourth centuries B.E. Mount Sigiriya and its nearby villages became the outer defending posts of Sri Lanka.

Stage 8. From 2375 B.E. onward. The ruins at Mount Sigiriya were restored and some excavation was undertaken.

The pictures were taken from the west of the mountain side on 14 March 2531 B.E. showing the excavation and the restoration of the building at Sigiriya.

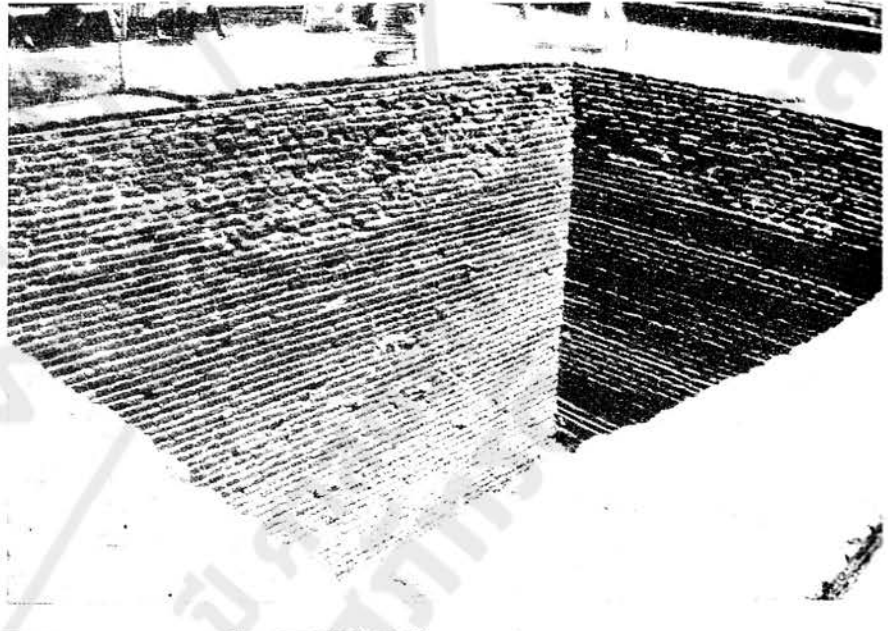
สวนน้ำ (Water Garden) หลังการบูรณะ แลเห็นเขาสีครีระอยู่ทางด้านหลังของภาพ

Water garden after restoration

สวนน้ำ (Water Garden) ฟังสังเกตว่า
เขาเห็นเคไหนก็ซ่อมเพียงแค่นั้น
Water garden

สระน้ำหลังการบูรณะ ขอให้สังเกตดูความลึก
Water garden after restoration

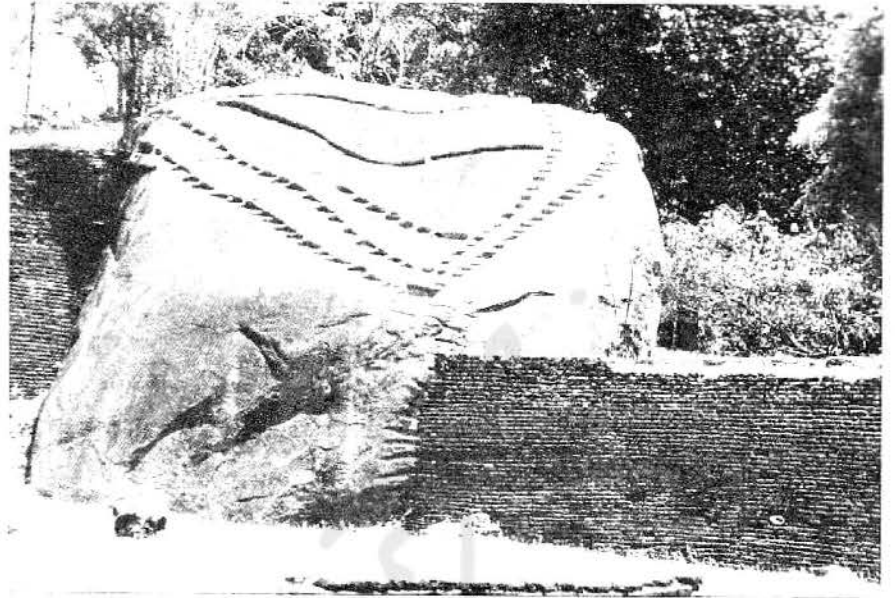

สระน้ำก่อนการบูรณะ ขอให้สังเกตว่ามี
เกาะกลางอยู่กลางสระ

Water garden before restoration. Notice the
stone isle in the middle of the pond.

ก้อนศิลาที่มีรอยเจาะเพื่อสอดใส่ก้อนอิฐ
ด้วยปูนบนนั้น มีกำแพงอิฐอยู่ ๒ ข้าง
A stone block with man-made holes for putting
up stucco works, flanked on two sides by
brick walls.

การขุดแต่งแสดงให้เห็นว่า มีการ
ก่อสร้างกำแพงทับลงไปบนฐานอาคาร
The excavation shows that a wall was put up
over the base of some ruins.

จารึกอักษรพรหมมีนเชิงเขาสิริรียะ
แสดงว่ามีพระสงฆ์มาอาศัยอยู่ตั้งแต่พุทธศตวรรษ
ที่ ๓

The engravings in Bhrami script at
the foot of Mount Sigiriya. This evidence
confirms that monks inhabited that place
ever since the third century B.E.

จิตรกรรมฝาผนังรูปนางอัปสรวาดอยู่เป็นคู่ ๆ กัน อาจกำลังนำดอกไม้ไปบูชาพระพุทธรูป วาดขึ้นในสมัยพระเจ้ากัศปใน
ต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๑ ตัวนายไม่สวมเสื้อ แต่ตัวบ่าวจะสวมเสื้อ ปัจจุบันเหลืออยู่เพียง ๑๕ รูป ภาพเหล่านี้ เคยถูกทำลายไปครั้งหนึ่ง
เมื่อราว ๒๑ ปีมาแล้ว แต่เคราะห์ดี ทางฝ่ายสิงหาได้นำน้ำยาไปฉาบไว้ก่อน จึงสามารถรักษาไว้ได้
Murals depicting pairs of Apsaras painted during the reign of King Kasyapa at the beginning of the eleventh century B.E.
Only fifteen sets remain. They were saved just in time through the use of chemicals.

เทวาลัยซึ่งยังคงเหลืออยู่จากสิงหนังทั้งตัว แต่เดิมบันไดขึ้นยอดเขา จะอยู่ภายใต้รูปสิงหนังนี้ บันไดปัจจุบันสร้างขึ้นใหม่
ในต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๕

Lion paws